

Complexnummer: 513827

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Machinegebouw

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

513828, 513829

Woonplaats

Haren Gn

Gemeente

Groningen

Provincie

Groningen

Locatie van het hoofdobject

Grootslaan 7, 9751 WG te Haren Gn

Complexomschrijving

Inleiding

Complex bestaande uit een MACHINEGEBOUW en een FILTERGEBOUW, gebouwd in 1911 in opdracht van de Gemeente Waterleiding Groningen. Dit waterleidingbedrijf dat in 1910 was opgericht, koos als locatie voor het pompstation de gemeente Haren, een van de weinige plekken in de provincie waar geschikt water te vinden was. Hier werden in eerste instantie een machinegebouw met talud en betonnen bezinkbak, een filtergebouw en een dubbele dienstwoning gebouwd, die in 1911 gereed waren. In 1935 werd er een voorzuiveringsgebouw bij geplaatst met bezinkvijver, in 1941 een generatorgebouw en in 1953 een schaftlokaal met tekenkamer. Het generatorgebouw en het schaftlokaal zijn later verbouwd. Het schaftlokaal zal binnenkort worden afgebroken en het voorzuiveringsgebouw zal worden vernieuwd. De dubbele dienstwoning is in 1935 uitgebreid met twee bergplaatsen. In 1980 werd één helft van de woning door brand deels verwoest en daarna hersteld. Al deze gebouwen vallen buiten de bescherming van rijkswege.

Het complex is rustiek gelegen op een verzorgd aangelegd terrein ten westen van de spoorlijn Groningen-Assen. Een zijweg van de Oosterweg, de Grootslaan, verleent toegang tot het complex dat via twee paden bereikbaar is: het ene loopt langs de dubbele dienstwoning, het andere langs het machinegebouw.

Waardering

Complex bestaande uit een machinegebouw en een filtergebouw uit 1911 van algemeen belang vanwege cultuurhistorische waarde

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- als voorbeeld van een machinegebouw en filtergebouw bij een waterleidingbedrijf uit 1911
- vanwege de verzorgde, functionele vormgeving
- vanwege de hoge mate van gaafheid van de beide onderdelen
- vanwege de functionele en ruimtelijk-visuele samenhang van beide onderdelen
- vanwege de rustieke ligging achteraf vlakbij de spoorlijn Groningen-Assen
- vanwege de typologische zeldzaamheid in de provincie Groningen

Monumentnummer*: 513828

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	16 november 1999
Kadaster deel/nr	82779/77

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Haren Gn	Groningen	Groningen

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Haren	M			3769

Omschrijving**

Omschrijving

Deels onderkelderd MACHINEGEBOUW opgetrokken in een roodbruine baksteen op een iets uitspringend trasraam van klinkers afgezet met een geglaazuurde rollaag. Het zadeldak dat gedekt is met een rode kruispan, heeft twee hoge gemetselde schoorstenen op het zijvlak, een goot op houten klossen en strakke windveren; in zowel het oostelijk als het westelijk dakvlak vier houten dakkapellen met plat dak en een dubbel tweeruits venster. De beide zijgevels worden geleed door gemetselde lisenen, waartussen zich vijf keer twee grote staande vensters met roedenverdeling en natuurstenen onderdorpels bevinden onder een strek. De voor- en achtergevel hebben een klimmend fries. De hoofdentree bevindt zich in de voorgevel (noord) en bestaat uit een dubbele houten deur onder een anderhalfsteens rollaag; boven de entree een dubbel zesruits venster onder getoogde tweeruits bovenlichten; aan weerszijden van de entree een dubbel zesruits venster onder een anderhalfsteens rollaag; deze gehele entreepartij wordt samengevat onder een segmentboog. De achtergevel heeft dezelfde indeling, alleen is de dubbele deur vervangen door een dubbel zesruits venster.

In het INTERIEUR zijn onder meer van belang: de beschoten kap met ijzeren Polonceau-spanten, de zes cilinder motor van Stork & Co, Holland met pomp uit 1932.

Waardering

Machinegebouw uit 1911 van algemeen belang vanwege cultuurhistorische waarde

- als voorbeeld van een machinegebouw bij een waterleidingbedrijf uit 1911
- vanwege de verzorgde, functionele vormgeving
- vanwege de hoge mate van gaafheid van het exterieur

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de functionele en ruimtelijk-visuele samenhang met het filtergebouw en de andere gebouwen op het terrein
- vanwege de rustieke ligging achteraf vlakbij de spoorlijn Groningen-Assen

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Nutsbedrijf

Monumentnummer*: 513829

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	16 november 1999
Kadaster deel/nr	82779/55

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Haren Gn	Groningen	Groningen

Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Grootslaan	5			9751 WG	Haren Gn		
Grootslaan	7			9751 WG	Haren Gn		
Grootslaan	9			9751 WG	Haren Gn		
Grootslaan	11			9751 WG	Haren Gn		

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Haren	M			3770
Haren	M			3771
Haren	M			3772
Haren	M			3773

Omschrijving**

Omschrijving

Drie bouwlagen hoog, geheel onderkelderd FILTERGEBOUW opgetrokken op een rechthoekige plattegrond in gepleisterd beton, gestort door de Hollandsche Maatschappij tot het maken van werken in gewapend beton te 's Gravenhage. Op het platte dak bevinden zich vier luchtkappen gedekt met golfplaat en op de noordwesthoek een kleine extra verdieping met plat dak, stalen deur en acht dubbele gevelopeningen met draadglas. De westgevel heeft een van de grond af gestorte betonnen ontluichtingspijp op vierkante grondslag, die boven het dak uitsteekt met natuurstenen afdekplaat, een rooster en een buishekje.

De gevels worden geleed door betonnen lisenen met op de beide verdiepingen dubbele, staande gevelopeningen met lamellen van glas om de wind door te kunnen laten en op de begane grond iets kortere, dubbele gevelopeningen deels met lamellen van glas en deels met draadglas. De beide kopgevels (oost en west) hebben op de begane grond een stalen deur. De achtergevel (zuid) heeft op de tweede verdieping twee stalen deuren met bovenlicht met draadglas en betonnen balkon zonder hek. Aan deze gevel bevindt zich een twee bouwlagen hoge aanbouw (niet origineel).

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

In het INTERIEUR zijn onder meer van belang: de oorspronkelijke indeling in reinwaterkelder, vier nafilts, vier voorfilters en helemaal bovenin de spoelbak. De houten blinden voor de gevelopeningen, en het buizensysteem.

Waardering

Filtergebouw van algemeen belang vanwege cultuurhistorische waarde

- als voorbeeld van een in beton gestort filtergebouw uit 1911
- als voorbeeld van een gebouw gestort door de Hollandse Maatschappij tot het maken van werken in gewapend beton, 's Gravenhage
- vanwege de functionele, strakke vormgeving
- vanwege de functionele en ruimtelijk-visuele relatie met het pompgebouw
- vanwege de hoge mate van gaafheid
- vanwege de typologische zeldzaamheid in de provincie Groningen

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Nutsbedrijf